

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**IOAN. PETRI || MAFFEI, || BERGOMATIS, || E SOCIETATE ||
IESV, || HISTORIARVM || INDICARVM || LIBRI XVI. ||
SELECTARVM, ITEM, EX || INDIA EPISTOLARVM || LIBRI
IV. ||**

Maffei, Giovanni Pietro

Coloniae Agrippinae, Anno M.D.XC.

VD16 M 105

Falsis criminibus circumuenitur Ignatius, & absoluitur. Cap. VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64627)

commodo in principe magistræque orbis terrarum Ecclesia reuiuisceret. ex quo deinde paulatim effectum est, isdem scilicet adiutoribus, non solum vt in Italia, Gallia, Hispania, cæterisque Catholicis Europe regionibus, verum etiam vt in ipsa India, atque adeo in vltimis terris, vbi paulo ante feræ dæmonum dapes & nefaria sacra vigerant, iam nunc, ingenti bonorum gaudio, per penitentia sacramentum frequenter elutis animi sordibus, diuina passim conuiuia celebrentur.

Falsis criminibus circumuenitur Ignatius, & absolvitur. Cap. VIII.

VAE nimirum satanas futura prælagiens, ipsis rerum initijs per se suosque satellites obuiam ire non distulit. Augustinus quidam erat ex Eremitana familia concionator; prorsus indignus eo nomine atque ordine. Is Lutheris impij selector occultus, per ambages identidem perniciofa dogmata spergebat è pulpito; ac miris artibus auditores à recta in Deum fide atque à Romani Pontificis auctoritate sensim abducere conabatur. Id autem eò fidentius, quòd prius fortè dies Pontifex aberat, maximis de rebus quæ ad salutem Ecclesiæ pertinebant, in fines Galliarum Narbonensis, Nicæam vsque profectus. Hanc rem odorati è Patribus quidam; ne ad perniciem animorum latius manaret; communi consilio totam ipsi cognoscere atque inuestigare non dubitant. ad eum concionatorem audiendum cum cætera multitudine semel iterumque conueniunt; quæ ratio disputandi sit, qui scopus totius orationis, diligenter attendunt. neque verò, peritos dogmatum quæ per id tempus in controuersiam vocabantur, diabolici ministri fecellit astus, ac latens lupi sub quis pelle rapacitas. Itaque satis iam comperta atque explorata re, primum ex Euangelij præceptis priuatim ad hominem adeunt; quid ad se delatum, quid auribus ipsimet suis deinde perceperint, ijs potissimum verbis proponunt, quibus non de populi modò salute sese, verum etiam

etiã de ipsius qui populũ pestifera, contagione infecti,
 pro Christiana caritate sollicitos esse demõstrat: rogati,
 hortantur, denuntiant, praua dogmata corrigat, an-
 guè dicta, quæque ad contemptum Sedis Apostolicæ,
 Ecclesiasticarum traditionum ac rituum facile trahi pos-
 sint, ad conciliorum decreta, normamque spectare: sibi
 quàmprimum interpretetur: viique à deprauata Ro-
 mana ciuitate, atque à perturbando ipso veniens tone
 in posterum abstineat Ille (qui factus hereticorum est)
 homines nimirum idiotas ex habitu rarus, eorum dicta
 primò eleuare, & eludere; deinde vbi se varijs regem ac
 premi argumentis & rationibus vidit, veritate eorum
 simul ita metuque, pauca præfatus quæ ad occultandum
 in præsentia improbitatem valerent, eum inuisus pro-
 missis Dei famulos ab se dimisit. Deinde rursus timor
 collegit; diabolicis actus furijs, & amicorum quibus fre-
 tus, quos ille sibi multos potentesque parauerat ad inli-
 turam agendi consuetudinem patri scelestæ reipse impo-
 dentia redijt Quod vbi sensere Patres, in rem arduam
 tamque periculosa nequaquam lenibus rationibus elere
 medijs; consiliũ cepere dignũ hominibus dicuntur; et
 improbi concionatoris mendacia palam, & in publico
 re loco suis ipsi concionibus refutarent. Ad ego cum li-
 cere instituissem, bonis maiorem in modum approban-
 tibus, cognita re Lutherianus vehementer exortatus
 vocatisque ad se confestim amicis rabiem doloremque
 suum impertijt; etiam atque etiam obestans, ac tuum
 ac tam insignem iniuriam inultam esse patieretur. Ille &
 eadem laborantes opinionum in sania & magistri quo-
 minia valde commoti, facta conspiratione, legatione de
 socios omni dolo per fas ac nefas euertere, ac in
 fama, sed etiã, si res procedat, vita spoliare conuenerunt.
 Primum igitur tota Vrbe fidei criminibus diluuntur;
 natiũ sociosque omni scelerum genere cooperunt, tam
 in Hispania, tum in Gallia, quin etiã ne per Venerabilis
 sæ religionis, & probri flagitij; damnatos, & clausos in
 iudicum manibus, ad corrumpendam iuuentutem pe-

impietatis Romam se contulisse; sibi, quod bonis artibus
 nequeant, id, alios criminando accusandoq; per summam
 iniuriam quaerere, ut sibi apud imperitum vulgus famam
 sanctitatis eruditionisq; conciliant. Cum aures nacti se-
 cundas, haec & alia id genus quam apposuissimè ad ve-
 ritatis imaginem & per se ipsi, & per emissarios oppido
 ferent; tantam in inuidiam & odium breui seruos Dei
 adduxerunt, ut eos multi iam quasi facinorosos ac fugi-
 tuos horrerent; ipsorumque congressum & consuetudinè
 vulgo refugerent. Cumque iam res è sententia flueret, legi-
 bus aduersarij, praeterea promissis ingentibus one-
 rati subornantque qui iisdem ferè nominibus quae spar-
 sam vulgus fuerant, apud Urbis Praefectum insones ac-
 culant. Has vero partes inexpiabili scelere sibi desumpsit
 Michael Hispanus quidam, qui iam ante Parisijs in Igna-
 tum dehaeratus, ac deinde singularibus ab eodem Ig-
 natio lucrati fratris mirabiliter cupidus prouocatus of-
 fendi, egregiam viri beneficentiam (ut fere fit) minimè vulga-
 ri perfidia atque impietate rependit; atq; ut Ignatiū & so-
 cios familiariter nouerat, confectis quam maxime ad si-
 militudinem veri criminibus, apud Praefectum sanè ma-
 gnam in suspicionè cunctos adduxit. Omnino res erat infi-
 gnis infamia; nec modò in Vrbe vulgi sermonibus tereba-
 tur; sed apud exteras quoq; nationes atq; prouincias ad-
 versarios nutijs ac litteris pererebuerat, Ignatianos cū
 suo capite, deniq; manifestiorū scelerum, haereticq; con-
 uictos teneri: videlicet, ut quas noxij varijs locis effugif-
 erat poenas, eas iusto Dei iudicio Romae in celeberrimo
 theatris orbis terrarū teatro persoluerent. Interea Ignatius
 totius machinationis nequaquam ignarus, fretusq; tum
 theatro conscientiae testimonio, tum etiam Christi pro-
 missis, qui se illi Romae propitium spondederat fore; jo-
 res inimicorum impetus, totamque belli processum in-
 dolo animo sustinebat; Deumq; vnà cum socijs pro ad-
 versariorum salute precabatur assidue. lamq; causa di-
 uinae tempus appropinquabat; cum incidit in eius ma-
 nus pistola, q̄ antea Michael, recentibus quibusdam Ig-
 natijs meritis delinuit (quippe vel ferrea pectora interdū
 patien-

patientia & castitate flectuntur) ad amicum ad quem
 summa cum Ignatij & sociorum laude pertinet. Ea
 videlicet epistola, delatoris causam rugulat, ante
 vbi iudicij aduenit dies, citato ad tribunal Ignatij
 ta in eius vitam ac mores improbe inuenit. Nichil
 ad quæ cum Ignatius admodum sedate respondit,
 prolata ad extremum epistola ac recitata, nihil ab
 uersario quærere, nunquid earum rerum accusat
 num chirographum agnosceret: Tum ille respondit
 percussus, victusque conscientia, repente pallidus
 bare, frigidus sudore perfluere. quod vbi auertit
 Præfectus (is erat Benedictus Conuertinus, vir prudens
 & in causis cognoscendis apprime veritas) quibus
 suspicatus coitionem ac dolum, data opera Michaeli
 diligenter interrogat: cumque non obsecans religio
 ipsa fraudis cubilia peruenisset, seuerum etiam
 dicem sese præbuit: ac multis verbis in eorum
 niatorem (quamquam Ignatio pro ipsius præfate
 precante) in super multauit exilio. Post hæc Ignatius
 gitare & vrgere, vti cōspirationis nefarie participare
 priuatim in circulis cœcibusque iactarant, cum
 Præfecto palam ac legitime exponerent, vbi
 crimina, & se socioisque purgandi copia daretur
 tur viatore, vadimonium obire coguntur. At illi, per
 tores & callidi, & cum in foro iudicijque sua
 que versati, tum etiam recenti Michaelis malicia
 tiores, vbi ad tribunal adfuere, per summam
 tionem se de Ignatio ac socijs & sentire quam
 & ad eam diem sensisse respondent: neque
 men, quod ipsi quidem in eorum vitam
 ijeciant. Atque hæc, & alia eiusmodi eorum
 nimirum fore, vt Ignatius præclare secum
 mans, quod imminens calumnie periculum
 tam elustri præsertim accepta satisfactione
 esceret. At ille multa ac magna quæ ad
 clesiam pertinerent, mente ac cogitatione
 ritusque ne si quid suspicionis in com
 dedecoris nota nascenti Societati adhaerere

bes in posterum ipsius conatus irritos redderet, vel certe
 magnū rebus gerēdis impedimentū afferret, à Præfecto
 etiā atq; etiā postulare, ne fictæ aduersariorū palinodia
 fidem haberet: eos quippe alia tum sermonibus, tū per e-
 pistolas longè lateque vulgasse, ac quæ tunc ad tempus
 accommodata, iudicij metu, perterriti dixerint, quæ nisi
 magistratibus ritè cognita & quaesita publicè coar-
 quantur, nialo videlicet publico per summum nefas he-
 stiam in Societate magnam infamiam, proinde iure se
 postulare, vt in sua dicta vitamque omnem diligenter
 inquirat; se suosque ad causam vsque cognitam in vin-
 culis habeat, & c. pro vt re ipsa competere, ita pronuntiet.
 Hac igitur, & alia id genus, Ignatius. Contra, aduersari-
 ni, vetiti ne si quaestio perageretur, ingenti suo periculo
 ac damno paterent ipsorum artes atque mendacia; per
 se suosq; omni ope contendere ac niti, vt Præfectus ab
 inhibita cognitione desisteret, tamque vt pote qui pluri-
 mum opibus & gratia poterat; in suam sententiā non
 modo Præfectum, sed Legatū etiam, qui Vrbi pro Pon-
 tifice summo cuni imperio præerat, Cardinalem Neapo-
 litanum adduxerant, quin etiam ex ipsismet Ignatij so-
 cietate non deerant, qui, aduersarijs iam à suscepta actione
 detentis, & sponte cedentibus, non vltra instandum, vi-
 tandas lites, paci & quieti cōsulendum esse censerent. At
 vero Ignatius in posterum longè prospiciens, eoque iu-
 dicio non tam suam, quàm Christi Domini causam a-
 pud prudentem animaduertens; nullis neque minis, neque
 promissis, nec suasionibus de sententia deduci se passus
 est, cumque omni ad eā rem conatu nō semel adhibito,
 propter aduersariorū gratiā atque potentiā nihil planè
 proficeret; non dubitauit, cōsulto per sacrificia precesq;
 pro, ad ipsiusmet Pontificis maximi fidē opemq; confu-
 gere, qui Nicæa per eos dies, adulta iam ætate redierat, &
 in Tusculano secessu valetudinis causā morabatur. Fa-
 cile ergo ad principē aditu, quo die venit, admissus Igna-
 tius, Latino sermone (quippe qui nondum satis Italicè
 loqueretur) eidem ex fide retulit, quo consilio à militari vi-
 uere ad animorum auxilium, atque ad literarum stu-
 dia

dia transfuisset: ac dum rem Christianam pro totius
 parte administrat, quoties, quot locis, quotusque annis
 nibus accusatus & absolutus fuisse. Nuper eiusdem
 Hierosolymitana peregrinatione bello prebitum
 (quod Pontifex ipse non ignorat) se, ceteroque eorū
 dem instituti laborisque socios, qui se vniuersam
 ad Christianam religionis amplificationem Sedis Apo-
 licae mācipassent, cum maxime in vrbē Roma popularem
 docere insistant, paratique in omnem quantum ad
 atque longinquam expeditionem, eiusdem Pontificis
 ditum nūmque auidē praestolantur; circumstantibus
 pente iniquorum insidijs, & summani in turbam
 modō in Vrbe, sed etiam apud remotas rariore
 ctos, ne id quidem à magistratibus obtineri possit
 eta in suos mores vitamque crimina in vrbem
 vocentur. Sibi quidem propriae vtilitatis & vniuersae
 tionem (quamuis ea per se negligenda non
 antiquam esse: sed quoniam eodem iudicio
 existimatio, & animarum salus agatur, non
 qui ad rem publicam accedant rationes, non
 solum, sed etiam fama niti) petere se & eius
 tur pro sua sapientia ac potestate perficere, vniuersam
 Vrbis inchoatam quāssionem primo quoque
 re peragat; ne in Vrbe totius aequitatis partem, circa
 corū factionem opesque nullū inopie ac solitudinis
 diū fuisse videatur. Sub hac audita Pontificis
 nimo iubet Ignatium; & collaudata (quod an
 rat) ipsius & lociorū industria & pietate, Pontifici
 codicillos imperat, iudiciū vniuersae reddat
 sam ritē cognoscat, feratque pro veritate
 quidem hoc loco adesse mihi animis velim
 um res humanas negligentem circa ea
 ti, non minus ineptē, quam impiē fabularum
 pe quae consequuta sunt, nemo sanus, poterit
 numinis curam ac prouidentiam in suos, non
 spiciat. Cum enim tota aduersariorum actio
 calumnia niteretur; Ignatium sociosque
 damnatos, ambustosque iudicij, flāma per
 scum
 necess
 tis difi
 Ignati
 replaz
 ha, p
 de l
 caula
 pisco p
 Ignati
 Neapo
 ma lū
 quirit
 tius, v
 fuerat
 dus à
 quāstio
 veritari
 de virtu
 apud q
 dem te
 suam
 lre. I
 Dux Fe
 que pec
 nobus e
 modō
 ite ipse
 tesq; tr
 regere
 illudi
 & socio
 re liber
 caadā i
 scripta
 tam Pa
 atq; ha
 veritas

lesumq; longum & operosum esset, nemine praesertim
 necessaria in eam rem impendia subeunte, ex tam remo-
 tis dilianctisque provincijs rei gestae seriem litteris con-
 signatam, testibusque firmatam ex forensi formula pete-
 respianē diuinitus factum est, ut quotquot in Italia, Gal-
 lia, Hispania Ignatij iudices exiissent, sub ipsam ferenda
 sententiae tempus Romam ferē omnes alius alia de
 caussa conuenerint. Ioannes Figheroa, quondā Archie-
 piscopi Toletani Vicarius, is qui Compluti primum de
 Ignatij fama capiteque cognorat, grauibus de caussis
 Neapolim à Caesare missus, in reditu commodum Ro-
 maz substiterat. Venerat eodem è Gallia, Parisiensis In-
 quisitor Matthaeus Ori, Dominicanus, apud quem Igna-
 tius, ut supra dictum est, semel iterumque ab improbis
 fuerat accusatus. Denique in tempore Gaspar etiam Do-
 ctus à Venetijs adfuit, qui habitae in ea vrbe in Ignatium
 quaestioni praesuerat. Hi omnes in iudiciū adducti, ad-
 uersariorū commenta detexere, cum summa testificatio-
 ne virtutis ac pietatis Ignatij. Praeterea litterae ciuitatum,
 apud quas Italia tota Patres aliquandiu vixerant, peri-
 dem tempus allatae, magnum pondus ad illustranda ip-
 sium merita, & refellendas iniquorum calumnias attu-
 lere. Jam verò Hercules quoque, secundus hoc nomine,
 Dux Ferrariensium, qui Patribus familiariter vsus, iisdē-
 que peccata ritu Christiano confessus, ex eorū etiā ma-
 nibus corpus Domini sumpserat, libentissimē fecit non
 modò ut per epistolā, sed etiam ut per legatum, perspe-
 ceret ipsorū innocētia ac sanctitati debitiū testimoniū lau-
 desq; tribueret. Quibus rebus adductus Urbis Praefectus,
 regere praesertim Pontificis iussu, quamquā aduersarijs om-
 ni studio contra nitentibus, deniq; sua sententia Ignatiū
 & socios omni non modò culpa, sed etiā culpe suspicio-
 ne liberavit verbis amplissimis, eiusq; sentētia, ad vindi-
 canda infontiū famam, varias in provincias testato de-
 scripta exempla dimissa quibus ex reb⁹ dicivix potest quā-
 nam Patribus vbiq; honoris & exultationis accesserit
 Atq; hac maximē ratione diu suppressa atque occultata
 veritas extulit aliquando sese, ac malitia superata, pro-
 cessit

cessit in medium: quæque machinamenta debiles ad
 teneram adhuc Societatem deformandam atque adeo
 praefocandam artificiosè parauerat, ea ipsa, moderata
 rem numine, in eius maximè decus & incrementa cess-
 re. At verò insidiatorum longè dissimilis fuerat. Quæ
 que administer confelerata calumniæ Machinatio, fraudis
 patefacta (quemadmodum dicebamus) in exitum actum
 est: E ducibus verò (quos nominare hoc loco necesse non
 est) vnus paulo post iudicium graui conceptus morbo
 semet acriter ac dolenter inculans cum insigni factio-
 nis detestatione diem obiit. alter, cum deinde matris
 stis hæreticarum opinionū iudicijs teneretur, pariter
 bi fuga consuluit, effigiemque suam pro leuandis
 cremandam reliquit. tertius eodem nomine comprehen-
 sus, & cognita causâ perpetuo adductus carceri, ad ex-
 tremum tandem morte iam imminente redemptus
 que animam agenti quidam è Societate ad vitam v-
 que spiritum assedit, quæque illi temporis tribu solent,
 pietatis & caritatis officia præstitit. Porro Luchianus il-
 le concionator, qui totam conspirationem delecto con-
 flarat, intra catholicorum castra per fraudem aliquam
 versatus, cum religionis ac pudicitia simulationem vi-
 tra sustinere non posset, larua deposita, primum fidei
 continentia bellum indixit, atque ad opera hæretico-
 rum lustra popinasque se contulit.

*Ignatius & ceteri Patres de constituenda Societate
 deliberant. Caput IX.*

A C igitur falsæ accusationis præce-
 la Ignatius sociique delinquentium
 omnium (vt æquum erat) iugiter
 vniuersi communiter, & longè prius
 tim egere diuina elemena p-
 deinde, partim quod aliqui libere
 ad Ignatij institutum aggregatarum
 partim etiam quod inaudierant, aliquot e loco vniuersi
 varias in vrbes atque provincias iam tum rogare fructu-
 rum